

گاهنامه هنر و مبارزه

23 ژانویه 2020

تلاش برای پنهان کاری

در ماجرای اوکراین انترناسیونال ایرلاین – 752

با شکست مواجه شد،

مبارزه در بطن « دولت اعماق » ایرانی تشدید می شود

آندریوف کوریبکو

[Andrew Korybko](#)

مرکز پژوهشهای جهانی سازی، 22 ژانویه 2020

تردیدی وجود ندارد، مبارزه در بطن « دولت اعماق » ایرانی تشدید خواهد شد، یک مقام بلند پایه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، متعلق به جبهه « اصولگرا » در کشور مسئولیت سقوط هواپیمای پرواز اوکراین انترناسیونال ایرلاین 752 را در اثر حادثه پذیرفت، و با احتساب چنین اعترافی بود که از تلاشهای دولت « اصلاح طلب » در پنهان کاری درباره این رویداد پرده برداشته شد. حقیقت این موضوع وقتی بیشتر آشکار می شود که او طی مصاحبه مطبوعاتی اظهار داشت که مقامات پس از وقوع حادثه مطلع شده بودند، و به همین گونه او مطالبی درباره درخواست تعیین منطقه پرواز ممنوع از سوی ارتش ایران پیش از وقوع حادثه مطرح کرد که می توانست از این تراژدی جلوگیری کند، ولی این درخواست پذیرفته نشده بود.

منطقه ممنوع پرواز هرگز به اجرا گذاشته نشد

مقام بلند پایه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از جبهه « اصولگرا » در ایران، مسئولیت حادثه سقوط پرواز اوکراین انترناسیونال ایرلاین 752 را به عهده گرفت. رویداد شامل فرصتی بود برای ابراز ندامت در مقابل رسانه های آلترناتیو که تا اینجا به شکل گسترده پی گیر اعتراضات خشمگین تهران بودند، که هر گونه اتهام تبانی در این تراژدی را « دروغ بزرگ... عملیات روانی... و بی حرمتی به درد و رنج خانواده های عزادار » تلقی می کرد. راشا تودی¹ نشان می دهد که امیر علی حاجی زاده فرمانده هوا نیروی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گفته است « که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پس از واقعه به مقامات اطلاع داده که به هواپیما شلیک کرده است، ولی این گزارش به اطلاع عمومی نرسیده در حالی که عملیات تجسسی در

¹ [indique](#)

محل سقوط شروع شده بوده»، یعنی موضوعی که گفته او را توجیه می کند « نه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نه ارتش ایران هیچکدام حادثه را پنهان نکرده اند.»

ولی دولت « اصلاح طلب » نمی تواند ادعای بی گناهی داشته باشد، زیرا دولت اصلاح طلبی داستانی را روایت می کرد که گوئی هیچ موشکی در کار نبوده... امروز این داستان واقعه کاملاً مردود شده است، زیرا بنظر می رسد که رسماً از چگونگی رویداد مطلع بوده است. در واقع، روزنامه گاردین به همچنین از وجود یک فایل توئیت گزارش داد که در آن رضا خاسته (یا رضا خواسته؟) (Reza Khaasteh) روزنامه نگار ایرانی Front Page news که اظهارات مکتوب دیگری را از فرمانده طی مصاحبه مطبوعاتی ترجمه کرده و گزارش شوک آوری^۲ را بر ملا می کند که به شرح ذیل است: فرمانده توضیح می دهد که « ما به دلیل وضعیت جنگی برای ایجاد منطقه پرواز ممنوع درخواست کرده بودیم. ولی درخواست ما به دلیل برخی ملاحظات پذیرفته نشد.»

همه این مسائل سزاوار تحلیل جامع است، زیرا بنظر می رسد که پنهان کاری عمیقتر از آن چیزی است که در آغاز تصورش برایمان ناممکن بود.

ترکیب بندی حرکات با دقت...

اگر به اظهارات فرمانده حاجی زاده بتوانیم باور داشته باشیم، و در این مرحله نیز هیچ دلیلی وجود ندارد که در آن تردید کنیم، در حال حاضر مبارزات مهمی در بطن « دولت اعماق » ایرانی در جریان است که ثبات کشور را در این دوران بسیار حساس از دیدگاه ژئوپلیتیک تهدید می کند. در مقاله پیشین «ایالات متحده علیه ایران: چه کسی پیروز شد و چه کسی باخت؟»^۳، این موضوع مطرح شد که ایران ترکیب بندی دقیقی را برای پاسخ وعده داده شده به قتل سپهبد سلیمانی توسط ایالات متحده تدارک دید، بر اساس اطلاع رسمی به شخص نخست وزیر عراق^۴ از این واقعه که ایرانیها می خواهند با موشک حمله کنند، پس از دریافت پیغام ایران این گزارش را به ایالات متحده منتقل کرد تا از هر گونه خسارت جانی جلوگیری به عمل آید. رویترز بعداً اعلام کرد^۵ دانمارک که سربازانش در یکی از پایگاه های نظامی که ایرانیها به آنجا حمله کردند، شش ساعت پیش از حمله اعلام شده هشدار دریافت کرده بود، یعنی موضوعی که نتیجه گیری من به آن اتکا دارد: به این معنا که پاسخ ایران برای « حفظ آبرو » در سطح داخلی انجام گرفت، و احتیاط کاربهای مهمی بخرج داد تا ایالات متحده واکنش نظامی انجام ندهد. شخص فرمانده حاجی زاده این موضوع را به سادگی بیان کرد^۶ و گفت که « ما به هدف کشتن دست به عمل نزدیم. ما

² [information choquante](#)

³ [États-Unis contre Iran : qui a gagné et qui a perdu ?](#)

⁴ [du premier ministre irakien en personne](#)

⁵ [a plus tard signalé](#)

⁶ [a simplement reconnu ce fait](#)

فقط ماشین جنگی دشمن را هدف گرفتیم». در نتیجه هیچ ابهامی برای ما وجود ندارد که خود حمله فقط ترکیب بندی قدرت نرم را تشکیل می داد، که برای پاسخ گوئی به دلایل سیاست داخلی راه اندازی شد، هیچ یک از دو جناح «اصلاح طلب» و «اصولگرا» نمی خواستند خطر تحریک میلیونها میهن دوستی را که برای تظاهرات به خیابان آمده بودند با تصمیم گیری برای حرکات دراماتیک در ادامه قتل سپهبد سلیمانی تحریک کنند.

... ولی از خط خارج شد

این عناصر روشن بنظر می رسد، با توجه به دلایلی که در بالا مطرح کردیم، ولی نمی دانم چرا دولت «اصلاح طلب» درخواست سپاه پاسداران انقلاب اسلامی «اصولگرا» برای ایجاد منطقه ممنوع پرواز را نپذیرفته است که می توانست به این طرح اعتبار بیشتری ببخشد.

بی آنکه بتوانیم اطمینانی داشته باشیم، می توانیم حدس بزنیم که «اصلاح طلبان» با تکبر بگونه ای رفتار کردند که گوئی اطمینان داشتند که ایالات متحده به شکل نظامی به حرکت هماهنگ شده آنان پاسخ نخواهد گفت، تا جایی که دلیلی نمی دیدند فراتر از آن بروند، و تا دولتی را که زیر ضرب مجازات است و کمبود پول نقد دارد از مالیات پرواز نیز محروم کنند. به فرض اینکه چنین محاسبه ای در منشأ تصمیم گیری مبنی بر زمین گیر کردن همه پروازهای باشد که باید بر فراز کشور پرواز می کردند، این موضوع به شکل گسترده وضعیت ناامید کننده اقتصادی کشور را در اثر تحریمهای ایالات متحده بر ملا می کند که به شکل یک جنبه تحمیل کرده و به همین گونه تهدید به «مجازاتهای بیشتر» علیه هر گونه نقض قانون را نیز اعلام کرده است. ولی این موضوع علت واکنش نظامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را توضیح نمی دهد که آماده دفاع از فضای هوایی کشورشان بودند، اگر سپاه پاسداران واقعاً متقاعد شده بودند که هیچ حمله ای از سوی ایالات متحده صورت نخواهد گرفت، این موضوع را نیز توضیح نمی دهد که چرا سربازان پرندۀ غیر نظامی را بجای موشک دشمن تشخیص داده اند. اگر شمار بسیاری از پروازهای که در ساعتهای بعدی نشست و برخاست کرده اند در پی ترکیب بندی دقیق ایرانی، و به همچنین با آگاهی از این امر که هواپیماها و موشکها سیگنالهای بسیاری متفاوتی روی تجهیزات نظامی می فرستند و دریافت می شوند، شرایط موجود یک فاجعه سرگیجه آور بنظر می رسد.

خون روی دو دست

به روشنی پیداست که اینجا چیز ابهام آمیزی وجود دارد. سپاه پاسداران انقلاب «اصولگرا» ظاهراً بازی دولت «اصلاح طلب» را باز می کرده است، که عبارت است از هماهنگ سازی غیر مستقیم برای پاسخ غیر کُشنده به قتل سپهبد سلیمانی، ولی آگاهی به این عناصر بی گمان فقط در محدوده افرادی بوده که

باید برای انجام وظیفه در اختیار می داشتند، یعنی در بالای هرم مؤسسه. در ردیف پائین تر بین اپراتورهای سامانه پدافندی از این سطح از اطلاعات بی خبر بودند و طبیعتاً می توانستند منتظر پاسخ کوبنده ایالات متحده باشند، تا جایی که یکی از همین اپراتورها ظرف ده ثانیه پس از این که سامانه راداری او بجای هواپیمای مسافربری موشک را نشان می دهد باید تصمیم می گرفت، و سرانجام هواپیمای مسافربری در حال پرواز را هدف می گیرد. بی گمان با تحمیل منطقه ممنوع پرواز از این فاجعه می توانست جلوگیری و با ایجاد این ممنوعیت عملیات می توانست اعتبار بیشتری کسب کند، چیزی که می توانست در عین حال از وقوع حادثه جلوگیری کند. می بینیم که فرمانده پدافند هوایی حاجی زاده بی هیچ ابهامی واقعاً منطقه ممنوع پرواز را درخواست کرده بوده، ولی دولت آن را نمی پذیرد. پرسشی که در اینجا مطرح خواهد بود این است که می خواهیم بدانیم چرا چنین تصمیم گرفته شده و چه کسی در منشأ این تصمیم بوده است.

این تصمیم مرگباری که به بهای جان 176 نفر بی گناه تمام شد، تلاش برای پنهان سازی دولت « اصلاح طلب » را آشکار کرد که در ادامه ماجرا موجب شرمساری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شد، بی آنکه از توجه فوق العاده ای یاد کنیم که از این پس روی پاسخی سنگینی می کند که به دقت ترکیب بندی شده بود، و امروز کاملاً تکذیب شده است.

دستهای دو جناح به خون آغشته شده، ولی بی گمان در چارچوب قدرت اپورتونیست از هم اکنون علیه یکدیگر مبارزه خواهند کرد تا روشن شود که چه کسی گناهکارتر است، و به این هدف که یک بار برای همیشه به مبارزه علیه یکدیگر در بطن « دولت اعماق » پایان دهند.

درباره آندریوف کوریبکو

تحلیلگر سیاسی آمریکائی مستقر در مسکو، کارشناس امور استراتژیک ایالات متحده در آفریقا، اورآسیا، راه ابریشم نوین و جنگ ترکیبی ست. او در حال حاضر به عنوان تحلیلگر سیاسی در آژانس اسپوتنیک کار می کند و دوره دکترا در انستیتو دولتی مناسبات بین المللی مسکو MGIMO بوده و مونوگرافی « جنگ ترکیبی، رویکرد انطباقی غیر مستقیم برای تغییر رژیم » [Guerras hybrides: l'approche](#) [adaptative indirecte pour un changement de régime](#) (2015) یکی از نوشته های اوست.

لینک متن اصلی :

<https://www.mondialisation.ca/la-tentative-de-dissimulation-pour-luia-752-ayant-fait-long-feu-les-lutttes-au-sein-de-l-etat-profond-iranien-vont-sintensifier/5640777>

ترجمه حمید محوی

گاهنامه هنر و مبارزه/پاریس / 23 ژانویه 2020